

EMPORDA: FEDERAL

Preus de subscripció.

Figueres 1 pta. trimestre.
Fora, 1'25 „

Setmanari d' U. F. N. R.

Redacció y Administració: CENTRE FEDERALISTA EMPORDANÉS

Número solt 10 cents.

» atrassat 20 »

Any I.

Figueres 16 Septembre 1911

Núm. 25

MODERNA FARMACIA CUSÍ

Braguers especials de la
FARMACIA CUSÍ
DE TEIXIT DE GOMA ELÁSTICA
Y D' ACER FLEXIBLE
SON IMPERCEPTIBLES, SE PORTEN SENSE MOLESTIA

Y DUREN MOLT DE TEMPS

GRANS MAGATZEMS

PUIG PARÍS

ELS MES IMPORTANTS DE LA REGIO

GRAN BAZAR

de roba feta per Homes i Joves

Especialitat en trajos per nens

Panyeria * Genres de punt
Camiseria * Corbateria * Elastics
Cinturons * Lligues-Cames
Mocadors * Bisuteria * Depo-
sit i venda de vellut de les princi-
pals fàbriques * Perfumeria, etc.

SASTRERIA A MIDA

Exposició permanent de darreres novetats

Carrers GERONA, 13 PRESÓ, 4 FIGUERES

De feminisme

La Iglesia, pel compte que li te, es la mes interessada en que la dona romangui poc menos que ineducada, i que no's desvaneixi la creensa de que no ha nascut pera desempenyar altres feines que les de rentar el cul als fills i surgir els mitxons del marit.

Podria citar moltes dites de gent d' iglesia que posen a la dona a un nivell molt baix. No fa molts dies, vaig ensopegar ab un llibre, destinat a l' educació d' els infants, que portava aquet pensament: «Que se eduque lo mejor posible á la mujer para hacer de ella una excelente madre de familia y una digna compañera del hombre, muy santo y muy bueno; pero que se la prepare para el ejercicio de las diferentes carreras del estado, pareceme tan absurdo y antinatural como instruir al hombre en las labores propias del sexo femenino y en los quehaceres domésticos, so pretexto de que tiene también aptitud para desempeñarlos.»

Assentint, inconscientment, an aqueix modo de pensar, hi ha molts homes, d' idees avensades, i que no tolerarien que 'ls seus nois s' eduquessin en Col·legis religiosos, que no tenen cap inconvenient en que les noies vagin a les monjes.

Advertim, de passada, que l' escríptol dels avensats ja va desapareixent, puig son molts els anticlericals de café o de club o de Juntas Republicanes, dels nostres i dels altres, qui no tenen inconvenient en enviar la seva descendencia, mascle i femella, a educarse als convents. I que si aixó dura gaire, es canviarà completament la manera d'esser de la nostra Ciutat. Les monjes i els frares, paulatinament, manyagament, refredarán la lleuor democrática que puguim portar els petits deixebles, i, encare que no fassin gaires clericals i ultramontants, ferán

molts esceptics i indiferents.

Pro la feina de les monjes, malgrat no concedirsen-hi, te molta mes importancia encare. Perqué 'l jove freqüentarà reunions i mitings, llegirà periódics i llibres que, potser, lograrán esvaír quelcom les negrors de la educació dels *padres* o dels *hermanos*; pro la dona, per una lamentable táctica o costum, no te lloc a modificar la seva *persona*, formada per les *madres* ó *hermanas* del convent; aquelles dones que, desconeixent la vida, preparen a viurer.

Que la dona es una roda importantíssima de la máquina de la vida, es un axioma, admés arreu. Ella es la mestra dels fills quant son petits, i ella els hi inculca les idees que te, que son les que li varen inculcar les *madres* del Convent.

I en totes les ocasions de la vida, procura aplicar les teories que jesuíticament li varen imposar les *madres*.

A l' hora de casarse, la dona no vol transigir ab el matrimoni exclusivament civil, perque les *madres*, li havien dit que 'ls que no passaven per la parroquia eren *mal casats*. I l' home, asperonat per l' amor, tolera casarse canonicament, malgrat la repugnancia que aixó li produeix. Ell sabrà desentendre's immediatament d' aquell sacrament practicat per forsa; mentres que la dona, fanatisada i plena de preocupacions, mantindria constantment el roséc d' un manament imaginari, si no hagués estat beneida la seva unió.

Al neixer fills, torna a plantejarse la qüestió. I el bon marit no creu prudent disgustar a la partera que pensa, perque les *madres* li deien, que 'l bateig es una especie de paraigües que protegeix a n' els filllets estimats.

Per les mateixes raïons, la mare desitja qu' els fills fassin la primera comunió. Ab els *poderosos* arguments de ser cosa tradicional, de no fer un ridicol, de donar una satisfacció als fills, que pensen en lo qu' estrenarán, mes que en el sacrament

que rebrán, logra convencer al marit, ab alguna dificultat aqueixa vegada, perque li toca, ademés de les creencies, la butxaca.

¿Poca fermesa del home? ¿Fanatisme o rutina de la dona?

De tot n' hi ha la seva part. Pro si la dona restés educada en un ambient de tolerancia, allunyada de preocupacions i de practiques ridicules, la enteresa del marit no's trovaria en perill de veure's vençuda.

R.

—De les petites converses anteriors n' he tret en clar, que consideréu trascendental per la regeneració humana, l' educació racional de la nena, futura mare de familia...—exclamá el bon botiguer.

—Just, molt just. La frivolitat qu' es una mentida rebaixada de graduació, engendra frivolitat, insinceritat. Per aixó tenim que l' educació dels infants deu decidir l' avenir de l' humanitat.

—I com voleu fer l' educació social dels infants?

—No diguent-lis mentides, qu' encare que inofensives ens habituen i les acostumen a veure les coses de diferent color i tamany de lo que son. Per exemple, tenim la costum de dir a tota nena qu' es molt maca i molt bufona. Anem acostumant les seves tendres orelles an aquelles paraules aduladores, inclinant-la a fer de l' hermosura la finalitat de la seva vida: esser guapa per casarse. I per esser guapa se fa tot, s' ho fan tot i s' els hi fa fer tot.

Els pares gasten mes de lo que poden per fer-les lluir, fins al extrem de fer-les avergonyir d' esser les llurs filles.

Elles proben totes les potingues i disfreces que puguin ajudar als seus ulls a embellir-se, logrant, per regla general, envellirse abans d' hora.

I si alguna bona xicota instintivament aima la sinceritat i se presenta tal com es, sense coqueteria ni frivolitat, la nostra censura i la dels seus pares i la de tothom no li manca tot diguent-li—«Les noies no ho fan aixó» «sembles un bordegás.»

—Ja teniu raho, ja.

—I aixis preparém la servitut de les seves animes tímides i estemordides.

X.

CRÒNIQUES ARBITRÀRIES

Les nits de setembre.

Allunyades ja les nits calmes i ensopeides del agost, la Natura generosa i pródiga, sobretot aquest any, ens porta una lleugera frescor en les presents nits de setembre. El bon ciutadà figuerenc ja no cerca ab delit un lloch desconegut é introvable en la nostra petita ciutat, un lloch ahont sempre ni hagi fresca ó tan sols nn passatemp per desgranar el rosari de les nits estivals. El ciutadà figuerenc en te prou ara ab pendre seient vora una taula del ben popular café d' en Xicu Ros, per trobar la fresca desitjada, alhora qu' una serie d' espectacles que no per esser gratuits son menys agradables i distrets qu' els passatemp de pago, audicions d' eloqüents parrafades en pro i en contra dels consums, del Ajuntament i del *sursum corda*. Panorama *celeste* de la desconjunció de Marte i Venus que en un moment donat arribaren a pensar-se qu' es trobaben en un cine á les fosques. Exercicis de punteria, contra un aucell de nits, a través del brancatge dels plá-

tanos del Passeig i de la Carretera del Castell, donant per resultat la mort o les morts a pedrades dels pardals que s'intentava protegir. I per fi la gran atracció de la temporada: arribada, repós i marxa cap a França dels veremadors. Aixó si que mereix capítol apart.

Explicar l'espectacle d'una nit es explicar el de totes les nits del actual setembre.

La Plasseta presa carrioterament per una munió de carros de totes menes i maneres de tendes. El dalt del Passeig davant el café d'en Xicu Ros una munió encare mes munió i mes espessa de carros que la de la Plasseta ocupa en ordre de batalla tot l'ample espai del carrer. Arreu formiguejar de gent de totes etats abundant-hi les fembres joves i les fembres velles qui encara se senten joves.

Aquella multitut, que ab l'excusa d'anar a arreplegar *lluises* va a fer gresca pel Rosselló, resta muda i ensopida en el cor de la Ciutat. L'alegria o l'esbogerament qu'en forma de cants estridents é inarmonics portava al arribar del poble, sembla que l'hagi deixada en el jaç del carro. La ciutat ab ses cases altes i sos carrers enllumenats fa tornar reflexius als pobres inconscients que van en recerca de gaies hores. Sembla que l'electricitat al desfer-lis el misteri de la fosca els torni a la trista realitat.

Aquelles hores d'espera se tornen d'engunia... Una mosseta de dotze anys s'adorn assentada a l'acera. Per amunt un rengle de dones treuen la minestra de llurs cistells i se posen a menjar avidament el pa fet encara ab el blat de casa. Un company ens diu—Veïeu, aquella dona d'allà ha deixat cinc criatures a casa, ben soletes... diu qu'algú les cuidarà.

Passen les hores esperant als carros qu'encara no son aquí i que van de colla ab ells.

Un tritllejar s'anuncia de cap al carrer den Lasauca i tots els rostres bruns, indecisos en la mitja-claror dels llums electricos, se tornen vers el llog d'ahont vé l'esqueller. Nos carros apareixen i darrera d'ells mes carros i mes carros. De sopte els cants enmudeixen, els carros se paren i per ses goles ben obertes comencen a sortir gent i mes gent i mes gent: alló sembla un miracle. Homes i dones barrejats, apretats, demunt uns dels altres, van baixant cap al carrer, enmudits, ab els ulls oberts com unes taronjes.

—Ahont aneu?

—Oh! nosaltres rai que ja anem contractats... tots aquells altres carros van en recerca de feina.

I de carros s'en contenen fins a noranta dos...

Alló es la miseria en perspectiva. I aquest any la miseria porta un nou i dolorós perill: l'epidemia.

Ja ho saben els veremadors, em pro escéptics arrossen les espatlles quant algú els en parla.

Aleshores que hi va a fer aquella munió de gent del Empordá a França, ahont a cambi d'uns miserables *lluises* van a topar-se ab l'amenassa de la miseria i de la peste?

Pot ser cercan una alegria mai assolida.

Pot ser sentint ansies d'esbogerament fugen de la seriosa austeritat catalana.

L'humil cronista creu que s'hauria de prohibir l'emigració dels veremadors, si ella no ens estalviés una llei en pro de la repoblació.

Aixó d'anar a bremes es una mida de bon regisme social que recomanem al senador francès Mr. Piott, el campió de la *repopulation*.

G. S.

De tot arreu...

La papellona i Loïe Fuller

La majoria dels nostres llegidors haurán vist mes d'un cop la dança anomenada La Papellona i també Serpentina, creada per la gran ballarina Loïe Fuller,

d'anomenada mundial. Escoltém lo qu'ens diu la gran artista sobre la creació de la gloriosa dança.

«L'any 1890 un empresari me va contractar per anar a representar a New-York una nova peça titulada *Quack*. Abans de marxar, vaig comprar els vestits qu'em calien i ja a New-York varem comensar els ensaigs tot seguit. A l'autor se li ocoregué afegir a la peça una nova escena, en la que el doctor Quack hipnotisava una jove viuda. L'hipnotisme feia forrolla aleshores en New-York. Per que l'escena fes tot l'efecte, era precis una música molt dolça i una enllumenació vaga. L'electricista se procurá lampares verdes i el director d'orquestra posá sordina a la seva gent. La gran qüestió fou trobar el vestit que devia jo posar-me. Nò'n podia comprar cap de nou, per que ja havia esmerat els diners qu'em tenien adelantats pels vestits.

Impensadament vaig trobar al fons del meu bagul una petita capça, una minuscúla caixeta que vaig obrir. En vaig treure una roba de seda lleugera com tela d'aranya. Era una faldilla molt llarga i molt ample de baix.

Al escapar-se dels dits la roba lleugera vaig quedar pensatiua un llarg moment.

Vaig recullir la tela suau i sedosa i me vaig posar la faldilla indostánica, la faldilla que m'havien enviat dos oficials que mai mes he vist i que pot ser haurán servit de blanc a les bales asiaticues.

El meu vestit—qu'anava a esdevenir el vestit de la gloria—era massa llarg, al menys de mitg metre. Vaig pujar la cintura, i me vaig arranjar una mena de vestit Imperi. El vestit esdevenia original i una mica força ridicol; era lo qu'ens convenia, dones tothom prenía a broma l'escena afegida.

El dia de l'estrena, varem representar al final l'escena de l'hipnotisme. La decoració representava un jardí banyat suaument de llum verda. Mentres l'orquestra tocava un trós *pianissimo*, el doctor Quack va sortir ab posat misteriós, apareguent jo després intentant alleugerir-me per donar l'impresió imaginaria d'un esperit inquiet.

El doctor aixecá sos braços. Jo vaig aixecá els meus. Sugestionada—en apariència—la meva mirada fixa a la seva, seguía tots els seus moviments. Com el meu vestit era llarg, per no entrebancar-me, maquinalement l'aguantava ab les dos mans i aixecava els braços enlaire mentres continuava voltant alentorn de l'escena com un esperit alat.

De prompte un crit sortí del public.

—Una papellona! Una papellona!

Me vaig posar a rodar sobre mi mateixa tot corrent d'un cap a l'altra de l'escena, quant se sentí un segon crit:

—Una orquidea!

Em sorprengué un aplaudiment general.

El doctor corria per l'escena cada volta mes depressa i mes depressa, jo el seguía. Per fi, trasfigurada, en éxtasis, vaig caure a sos peus embolcallada dintre el nuvol sedós del meu vestit.

Al sendemá els diaris proclamaven ab rara unanimitat que tenia un gran talent, que posseía una corda extraordinaria en el meu arc... que si m'en sapigués servir... etc., etc.

Després d'haver llegit aquelles paraules encoratjadores, vaig saltar del llit i vestida solsament ab la camisa de dormir, vaig engiponarme el vestit de seda lleugera, me vaig observar dintre el mirall per donarme compte de lo que havia fet la nit precedent.

El mirall se trovava davant per davant de les finestres. Les cortines grogues estaven exteses i a través del seu teixit el sol projectava dins la cambra una claror d'ambar, que tota m'embolcallava il·luminant el meu vestit per transparència. Reflectes auríolats jugaven entre 'ls plegs de la faldilla indostánica entre tan esplendent lluminositat, el meu cos se dibuixava en linia d'ombra. Fou per mi un minut d'intensa emoció. Inconscienment me vaig sentir en presència d'un gran

descobriment, que devia obrirme el camí que després he seguit.

Aixis fou creada la magica i bella dança qu'ha corregut tots els indrets de la terra essent admirada arreu.

ESCORNIFLAIRE.

Impresions i Notes

Els compares.

En Maura será tot lo dolent governant que volgueu; pro te algunes bones qualitats que 'l fan simpatic.

Recordaré sempre la primera bona impresió que va produirme, quan vaig conèixe-l. Era a Barcelona, quant va anarhi acompanyant al Rei. Jo m'estava, tot tivat, a la Plassa de Catalunya, escortant l'«Estandart» d'un dels regiments que cobrien la carrera. I, contra el meu mateix desitj de soldat republicá forçat a fer de dinástic, vaig quedar frapat de l'encisadora figura del llavors President del Consell; i aquella rialla, barreja d'ingenuitat i mefistofelisme (?), va ferme rectificat la mala presència que li tenia endossada.

Després li he regonegut la seva sinceritat i la seva honradesa.

Ell es reaccionari, pro ho es ab sinceritat, sense disfresses.

Ell es un tirá, un despota, un crudel si voleu; pro te 'l valor d'esserho. Recordeu ab l'arrogancia ab que contestava als que 'l recriminaven per el fusellament den Ferrer.

Ell es honrat. Bona prova en doná no volguent comprar a pes d'or la quietut dels elements lerrouxistes, que varen llensarlo del Govern.

**

En Maura es conservador i reaccionari. En Canalejas es diu lliberal i anticlerical. I jo no duptaria un moment entre 'ls dos: em quedaria ab en Maura.

Perqué en Canalejas es antipatic, covard, hipócrita, informal.

Volguent imposarse a les desmasies del clericalisme, ha fet el ridicol de quedarse ab les ganes.

Partidari d'abolir la pena de mort, no ha tingut el valor de privar dos execucions que han tingut lloc durant el seu manament.

Després d'assegurar, una i cent voltes, que res faria a espatlles del Parlament, ens ha portat a una guerra al Marroc, que va prenent el meteix caracter que la que va provocar la revolta del 1909.

Fins continua negant l'existencia del Cólera, malgrat les desgracies i trastorns que ve causant en alguna ciutat catalana.

Es clar que lo millor es que cap dels dos *biografiats* ens governi; pro, obligat a triar, votaria per en Maura, ab les seves arrogancies i ab la seva crudeltat, honradament professades.

Potser, si en Maura apretés de debó, ens decidiriem a passar bugada, que prou convé:

V. J. B.

Estém sobre un volcán?

Vagues a Bilbao, Asturias, Málaga, Sevilla, etc., etc.; moviment de tropes pels quatre costats; en Canalejas com si tingués de passar alguna cosa diu que será *severo*.

A Saragossa i Barcelona sembla qu'es nota malestar. Aquí tampoc sabém que passa, puig hem vist gros moviment de Guardia Civil que, una volta concentrada, se dirigeix cap a Girona, i segons remors al Baix Empordá.

Pobre Canalejas, ab quins apuros s'ha de veurer pel seu mal cap.

L'EDAD DEL CINEMATOGRAF

Sigles a venir, quan els nostres dies estiguin embolcallats per les boires de la prehistoria, se podrá donar a les presents anyades el nom d'edad del cinematograf, aixis com parlem nosaltres de l'edad de *pedra* o de l'edat del ferro.

Tal es l'iment que ha pres i va

prenent encara aquesta moderna invenció. Jo veig a Barcelona mateix, qu'es cada día mes grossa l'invasió cinematográfica. Funcionen un grapat de dotzenes de cines, i no passa setmana sense que un de nou obri les portes al public.

Els teatres, els cafés, els locals de deportes, fins les societats polítiques, se converteixen en cinematografs. Perqué? Perqué aquesta mena de fotografia perfeccionada i de teatre degenerat ha conquerit el favor del poble, el qual omplena d'espectadors les sales dels cines i de diners les butxaques dels seus empresaris.

A tal extrem ha arribat l'imperi del cine, que aquet va prenent per moments el caracter d'una veritable plaga. El public ne fa un abús pernicios, i, quasi diariament, les criatures i les persones grans, els homes i les dones, els pobres i els rics, els analfabets i la gent de carretera, se fan, per un igual, un enorme enfil de películes.

Les películes cinematográfiques, en sa inmensa majoria, son antieducadores, tan les cómiques com les dramátiques. En les películes cómiques hi predominen les pocasoltes, les inverosimilituts estupendes, la grolleria plebeia, el mal gust i l'estupidesa. En les películes dramátiques dominen els sentimentalismes malaltissos, la carrincloneria, i el romanticisme antiquat. Tots els defectes del *vaudeville* apallassat i del melodrama de sang i fetge, están multiplicats brutalment en els cuadros cinematográfics.

Podem anar parlant d'educar al public, d'enlairar a la multitut, de desenrotllar el sentiment de la bellesa en el poble... Poden alguns dramaturgs i literats esfersarse noblement en fer art!... La gentada se'n va cap als cinematografs, a riure pallassades sonses i a emocionarse ab tragedies imbécils.

A Barcelona, ont la gent, sobretot a vespre, no surt gaire de casa, l'increment dels cinematografs ha fet més aguda la crisis teatral. En comparació d'altres ciutats, d'igual i fins de menor categoria, aquí sempre ha anat poca gent al teatre. No més faltava que 'ls cines acaressin als nostres burgesos, als nostres menestrals i als nostres obrers.

Els teatres—pobres teatres!—no tenen mes remei que defensarse, millor o pitjor, de l'escomesa dels cines, per medi del genre vert, de les *atraccions* i de les *belles* desabrigades. L'onada cinematográfica ha negat fins la *Casa del Pueblo*, la catedral del lerrouxisme, ont s'hi ha instalat un cinematograf interí a déu centimets l'entrada.

M. C. J.

SPORTS

Campionats d'Europa de Rem

Aquets Campionats se disputaren el dia 10 a Italia en el llac de Côme sobre un recorregut de 2 km.

Els resultats de les diferents probes foren: *Un remer*.—1. Sinigaglia, italiá, en 8'4; 2. Veireman, belga, en 8'29; 3. De la Plane, francès, en 8'46.

Dos remers.—1. Italia; «S. C. Bucentoro» de Venecia en 8'33; 2. Suíça en 8'57; 3. Bèlgica en 9'; 4. França en 9'1.

Quatre remers.—1. Suíça; «Grasshopper Club» de Zurich en 7'28; 2. Italia en 7'41; 3. França; 4. Bèlgica.

Vuit remers.—1. Italia; «R. S. C. Querini» de Venecia en 6'33; 2. Suíça en 6'35; 3. França en 6'48; Bèlgica abandona.

Doble-sculls.—1. Mariani i Sinigaglia, italiáns del «S. C. Lario» de Côme en 7'54; 2. França en 8'13; 3. Bèlgica en 8'16; Alsacia-Lorrrena abandona.

Dels 5 Campionats, l'Italia ne guanya 4 i un Suíça que feya 7 anys no n'havia guanyat cap.

Els francesos i els belgas han fet força mal paper, encare qu'ells ja troben excuses pera explicar llur desfeta. La principal en que s'apoyen, es la de que les aigües del llac estaven en continuu moviment, per l'infinitat d'embarcacions qu'anaven i venien. Encare qu'aixó, tant era pels uns com pels altres, potser si, qu'ells hi portaven desventatge, degut a estar entrenats en aigües més quietes. De tots modos per lo que 's refereix a un remer, el Campió de Suíça, Stuckly, qu'ha sigut batut per En de la Plane a París y que també ha remat contra en Sinigaglia, ja pronosticava la victoria d'aquest últim; ademés, en tot i remar en aquestes males condicions, el temps empleat per En Sinigaglia

DE LA CIUTAT

Per l'imperi de la vritat

El periodíc lerrouxista figuerenc va publicar, en son darrer nombre, un solt en que's manifestava disposat a sostenir i provar en tots terrenos que al nostre Director se l'havia injuriat publicament.

El nostre Director ha demanat al Jutjat Municipal celebració d'acte de conciliació ab el Director da «La Razón», a fi de querellarse contra l'esmentat senyor, o redactor responsable, per injuríes greus contingudes en el solt de referencia.

El Jutjat Municipal ha senyalat el dimars vinent, día 19, á les 3 i mitja tarde.

Encare hi ha classes

Desde 'l present nombre retirém el cambi al periodíc lerrouxista figuerenc. La nostra tolerancia limita, per tots quatre costats, ab la decencia.

Dómíne, l'heu errada

Precisament quant hem agafat la cosa al peu de la lletra, pera no caurer en e dictat d'ignorants, es quant «La Veu de l'Empordà» preten donarnos una lliçó.

Estém convensuts de que encare ens falta aprendre molt. Per xó, no'ns mostrém mai tossuts a les observacions que fundament pugui fernes altri, sinó que les acullim ab la major complacencia. Pro aqueixa vegada es dona el cas de que no desconeixém a n' en Montaner filosofc, ni a n' en Muntaner historiador.

Que 'l rétol del carrer, que, segons un nostre amic, deuria nomenarse *Carreró d'en Job, o del número 1000*, es equivoccat, i que la intenció fou honorar a n' en Muntaner de Perelada?—Potser sí; pro interinament aixó no fos prou clar, nosaltres no podíem tergiversar capritxosament el nom que l'Ajuntament hi havia fet estargir. Tampoc ho fariem si vingués el cas ab el nomenat *Carrer de les Pujades*, que, segóms sembla, deuria esser *Carrer d'en Pujades*.

En una paraula, si haguessim convertit al empordanés en mallorquí, o viceversa, ens hauríem mullat, i resignats confessariem l'erro; pro com que hem interpretat a conciencia lo que resta escrit, el que s'ha ficat de peus a la galleda es el bon amic «Hamlet».

I consti que lo essencial, lo de la bruticia, es completament independent d'aqueixa qüestió ortogràfica. I que seguim opinant que seria molt convenient donar sortida al infecte carreró den Montaner (el gran lulista mallorquí, mentres no's cambiï la o per una u).

Netedat, D. Narcís

Un apreciable amic ens prega la inserció del següent solt:

«Caldria que 'ls dies en que tenen lloc les sessions de cine a la «Sala Edisson», procurés el seu propietari, Sr. Cusi, que fossin degudament netejats els bancs que hi serveixen de seient, puig diferents voltes hem vist portar la llufa a persones que, vestint de negre, han fet servir inconscientment les seves darrerries d'espolsador.»

D'actualitat

Guarda-pols per homes, a 7 pessetes **Grands Magatzems Puig Paris**—Gerona 13 i Presó 4—Figueres.

Per l'imperi de la vritat.

A un nostre comunicant que sembla vol fernes càrrecs per haver exposat la veritat en alguna ocasió, i quant algún anunciand o curiós ens ha fet preguntes sobre la excelent acullida que, cada día en augment, ens dispensa 'l públic, devem repetirli qu'ens afirmém en lo dit: Qu'estém molt satisfets del favor del públic i del dels amics lo, mateix d'aquí que de fora, que han fet que la nostra publicació se posés, per lo que a éxit respecta, al costat, per lo menys, del confrare que *mes circula en la comarca empordanesa*, i respecte a les altres tendencioses observacions que vol fernes, ab dirli que *pruebas son amores*, i que nosaltres sempre ens atenim a elles, n'hi ha prou.

Mala fé

La cosa no es nova; els francesos sempre cultivant el *canard* en perjudici nostre. El Governador de Barcelona ha degut cridar al corresponsal de «La Dépêche», d'aquet periodíc tant informal, que quant la setmana de Juliol va inventar morts inclús a Figueres hont apenes passá res.

Ara, d'aquestes corrues de *bremaires* qu'els hi van a collir els raims, ab lo que prou favor els fan, a cambi de quatre xavets, mal menjats i ben beguts, algún periodíc francés, i entre aquets «L'Éclair» i «La Dépêche», ab molta frescura i barra, en diuen families enteres que fugen d'Espanya per por de cólera. Essent aixís qu'els únics que tindrien motius de venir a soplujarse a casa nostra, que la tenim ben neta, serien alguns rossellonesos dels pobles infestats. ¡Ja es cinisme!

També hi ha gent que, malgrat menjar el pa en nostra ciutat, no perden ocasió d'inflar les coses o inventarles, devant del primer foraster qu'arreglegen. El motiu es l'odi polític, passió que nosaltres no sentim, i a fe que podríem parlar molt de certa política, de certa oficina i de moltes altres coses.

Avis

A tota aquella gent que, fent la formiga, se dedica a crearse mals de cap arconant diners pera invertirlos en títols del Deute al 4 per 100 Interior, s'els hi fá avinent que, acabantse 'ls cupóms el 1.er Octubre próxim, poden passar per la Banca de Fills de J. Montsalvatje hont, en inmillorables condicions, s'els hi deixarà tot arreglat, pera que novament puguin tornar a *esquilar* aquells cuponets tant bufons (!)

Tenen temps fins el dia 29 d'aquet mes de Setembre; després tindrien d'enviarlos a Madrid ab major gasto.

Bruticia

Tota vegada que s'han dictat ordres en sentit higiènic, ordres qu'hem vist ateses en moltes parts, seria convenient que 'n el lloc del Garrigal conegut per Plassa d'Armes, no sols s'hi fés una re-teja, si que també l'Ajuntament manés ferhi una paret, que seria l'únic medi pera evitar la presència de lo molt i pudent que allí s'hi buida.

Precisament per esser un recó desconegut, inclós de molts figuerencs, es per lo que caldria tapanlo, o vendre aquell tros de terra als vehins colindants.

També tenim queixa de que 'l carro que recull les escombraries no passa mai per el carrer Magre, i per lo tant deixa sense visitar aquella amagada plassa del Pom d'Or, i aixó que convindria molt. ¿Quina es la feina d'aquell carretó vermell que diu: «Limpieza Municipal?»

També hem observat que a la Plassa de Pi i Margall, devant del Escorxador, hi ha un munt respectable de bruticia, que caldria fer desaparèixer.

No's pot tolerar

Hem rebut una queixa ben justificada, i no sols ens en fem ressó, si no que insistirém si la cosa no te esmena.

Quant s'enterra algún presitari, passa la fúnebre comitiva pel mitj de la ciutat, lo que no te res d'anormal; pro si ho es el que la caixa o bagul sigui tan incomplet que permeti veure part del cos del difunt, lo qual no es gaire edificant, com se comprendrá facilmente.

Ignorém si es una mateixa caixa la que serveix pera la conducció de tots els cadavres, lo qual no deixaria d'esser força brut i poc higiènic, siguent de creure que 'l pressupost no ha d'esser tan migrat que no deixi lloc a la construcció de les caixes que's necessiten, en les condicions degudes.

Robo

Ahir i usant del mateix procediment de cercar les botigues descuidades, un bon minyó s'emportava d'una Sabateria del carrer de Vilallonga, cinc parells de sabates, i vejentse descobert per la mestressa, deixá 'l bulto al pas de la porta.

Fou agafat i portat a la presó, per la policia.

REBAIXA DE PREUS per ser fi de temporada. **CORBATES SUPERIORS de 3 ptes. a 1'75 ptes.**—**GRANS MAGATZEMS «PUIG PARIS»**.—Gerona, 13.—Presó, 4.—Figueres.

¡Al últim!

Després de molts dies de no haverse arruixat un tros de la Rambla, hem vist correr la *clásica* bota que ha fet *las ve-ces* de manguera.

El motiu segons ens compten, no es pás la manca d'aigua, sinó l'haverse romput el *mascle*; i com que per aquesta mena de trencadures l'Abdón no poseeix braguers, fou necessaria l'intervenció d'en Baldri Coderch pera fabricar un mascle nou qu'encaixés ab la femella, i tot aixó, procurant fer l'adob sens tenir de tancar l'aigua a n'els clients de la Companyia.

I molts se pregunten: les mangueres dels bombers no podríen suplir a la bota, ab lo que s'els hi hauria fet un favor tota vegada que, sortosament, no serveixen i tal volta convindria refrescarles?

Varia

Una senyora de Barcelona, quin nom desconeixém, que havia anat a passar uns dies a San Llorens de la Muga, al tornar de matinada, pera dirigirse en el primer tren a Barcelona, li sobrevingué un atac cerebral, morint al entrar a Figueres.

En la Fàbrica de taps un operari tingué la desgracia de ferirse en un dit ab una eina de treball.

Sortosament, la ferida es lleu.

Malgrat el clar de lluna, aquet dia, i degut a una pela de pressec que trepitjá, vá donar una kilométrica rellicada l'incomparable Felix, aquell vigilant del... «bona nit, ab la compañía».

Seguidament va aixecarse com si tal cosa.

Ens alegrém de que no hi hagués novetat.

A Figueres també 'n passen.

¿Us en recordeu del «Salivá», aquella associació de joves, que després fou la «Juventud Artística»?

Una vegada organisaren un ball, *amenizado*, segons deien les invitacions, *por un septimino*.

Aixó del *septimino* va intrigar de mala manera á les damiseles, poc enteses en aqueixes coses; pro molt mes a les mamás, á les incomparables mamás, que anaven al Salivá a repartir mirades de pregón agraument als joves que distingien a les seves filles.

La bona senyora Llucia, digué tota cofoia: «*Ja se qu'es aixó del centimino. Es una especie d'acordáon.*»

Registre Civil de Figueres del 10 al 16 de Setembre de 1911.

NAIXEMENTS

Sbre. 10.—Miquel Anglada Romeu.
» 10.—Mercé Ribas Damont
» 13.—Jaume Puiggrós Colea.

CASAMENTS

Sbre. 10.—Josep Morell Mitjá, 26 a., s., ab Adela Casanellas Poutellas, 24 anys soltera.
» 15.—Joan Cimbrello Garcia, 25 a., s., ab Leocadia Abat Castells, 27 anys, soltera.
» 16.—Jaume Picamal Quintana, 21 a., s., ab Catalina Aiguaviva Cufi, 21 anys, soltera.

MORTS

Sbre. 10.—Pere Pujol Vila, 46 a., s.
» 10.—Agná Batlle March, 8 anys.
» 11.—Marguerida Guillanto Sirvent, 32 anys, viuda.
» 11.—Carme Barnadas Papell, 2 m.
» 11.—Carme Estañol Codina, 71 anys, viuda.
» 13.—Joan Vila Iglesias, 68 a., c.
» 14.—Joan Brunet Reynal, 2 a.

Cine del Teatro Principal

Grandes funciones de Cine y Varietés para hoy sábado noche, domingo tarde y noche y lunes noche.

Debut sensacional del

Gran Profesor MAURI

Sesiones artísticas y científicas, de ilusionismo, adivinación, transmisión del pensamiento, hipnotismo, Sugestión é imposición de la voluntad.

Todas las sesiones serán variadas.

Hermoso y variado programa de películas para todos los días.

Detalles por programas.—Horas y precios de costumbre.

Imp. de J. Trayter, Cervantes 13.—Figueres

es forsa inferior al empleat per En De la Plane al guanyar els Campionats d'Europa 1906, 1907 i 1908 i poc més superior al empleat pel mateix De la Plane, l'any passat. Aixó suposa que en altres condicions també haguera sigut batut.

Es curiós que precisament l'únic Campionat que no guanya Italia aquest any, es l'únic que guanyá l'any passat.

En doble-sculls, els francesos De la Plane i Rochesani, perden el títol conquerit l'any passat. Dels actuals Campions, En Mariani ja havia sigut Campió a un remer en 1909, títol que no ha pogut disputar per haver perdut el Campionat d'Italia aquest any.

En aquets Campionats d'Europa, Anglaterra may hi ha prés part. Faltaría veure quin paper fería En Sinigaglia devant de l'anglés Barry, qu'es dels pocs que poden aspirar a esser Campió del Món, quant en R. Arnst, estigui cansat d'esser-ne, que per are i en dos anys que fá que n'es, ja ha resistit sis assalts.

* *

Ciclisme

Diumente passat En Dupré va batre el *record* del km. llençat en bicicleta empleant'hi 1'10 3/5. Aquet *record* feya sis anys qu'era propietat de l'Italiá Vanoni, qu'a Paris havia fet 1'12. L'any passat el belga Verlinden va fer 1'9 3/5, pro's véu que no ha sigut regonegut oficialment.

TRICEPS.

Mercat del dia 14 Septembre 1911

Blat.	Hectólitre	18'13 a 19'07
Ordi.	"	00'00 a 00'00
Civada.	"	11'25 a 11'57
Moresc.	"	16'57 a 17'50
Mill.	"	20'00 a 00'00
Paris.	"	18'75 a 00'00
Mongetes.	"	32'50 a 37'50
Mongets.	"	32'50 a 37'50
Faves.	"	0'000 a 15'63
Favons.	"	16'25 a 00'00
Vesses.	"	20'00 a 20'63
Sigróns.	"	31'25 a 36'25
Patates.	qq. métric	7'22 a 7'62
Oli.	Hectólitre	108'88 a 112'91
Porc els 10 kilos pes en viu.	"	00'00 a 00'00
Xais de lle.	"	16,00 a 20,00
Oques una.	"	5'00 a 7'00
Conills, parell.	"	3'00 a 5'00
Anecs.	"	4'60 a 6'50
Gallines.	"	6'00 a 10,00
Pollastres.	"	3'50 a 0'00
Ous, dotzena.	"	1'50 a 1'60
» compte.	"	46 00 a 48'00

NOTES MUNICIPALS

Sessió de l'Ajuntament del dia 12 Setembre 1911.

Presidencia del Sr. Carbona. Assistencia dels regidors senyors Roig, Verdagner, Vilanova, Guillamet i Rovira. (De 6 á 18 en van 12.)

Dictamens. Se 'n aprova un concedint permís a D. Joan Barris pera instalar un motor.

Instancias. De D. Joan Gratacós, pera fer obres.—Concedit. Farriol Malagelada, pera conduir aigua.—Concedit.

Pere Ginjaume, pera colocar un rétol.—Concedit. Vicens Ros, pera la introducció de rahims i elaboració de vi.—Concedit.

El Sr. Alcalde pren la paraula pera fer constatar que, al present, a La Junquera es practiquen d'una manera perfecta els serveis sanitaris, haventshi instalat una estació que compta ab els aparells necessaris pera complir el seu comés.

Regidor qui s'enfada

Un senyor qui firma R. en «El Ampurdanés», i que molt be podria esser el nostre amic D. Jaume Roura, se senti molestat per el solt en que parlavem dels molts regidors qui no van a les sessions publiques; i se revenja de rosaltres, proposant que se 'ns el-legeixi regidors.

¡Ja n'es de venjatiu el senyor Roura!, si es ell el qui firma ab aquella R.

Prou que 'l sabém, els d'EMPORDÀ FEDERAL, el verdader motiu de no haver pres, gairebé, possessió del càrrec de regidor, el comunicant del confrare bis-setmanal: mes ja que ell no l'explica, el callarém nosaltres.

Pro no deixarém de dirli que, si entenía que s'havia faltat a les prácticques democrátiques, medis sobers tenía pera protestar-ne i fer valguer el seu dret. Lo que no devia, de cap manera, es *fer el bot* i deixar als seus electors ab un pam de nas, abandonant de fet un carrec que 'l Partit li havia confiat.

El Dr. R. Suñer comunica á sa nombrosa clientela qu'ha trasladat el seu Consultori Medic Quirurgic i Gabinet Electroterapic al carrer de Vilafant, número 10, pis primer.

Hores de consulta: de 11 á 1 i de 3 á 6. Dies festius, de 11 á 1.

JABÓN-CATALONIA

¡¡SAPOLOXIN!! ¡¡SAPOLOXIN!!
FÁBRICA de JABONES de TODAS CLASES

JUAN BOSCH, Figueras

Calle Concepción, 8 y 10
Plaza Constitución, 16
MARCAS REGISTRADAS ** PATENTE DE INVENCION

GRANS ASSORTITS DE
QUINCALLA, MERCERÍA Y BISUTERIA
DE

Jaume Navarra

Carré de Gerona, núm. 3, FIGUERES

Ultimas novetats en Bisuteria, Vanos, Parayguas y Sombrillas — Juguets de totas menas

RICART YMBERT

Representant de Cicles Sanromá
y de la Lámpara Z.
Preu 2 ptes.

Eafins Brampton
Maquinaria, Material
y ventiladors eléctricos

DROGUERÍA

Antonio Gimenez

Artículos para la Fotografía

Sociedad Anónima CRÓS

ABONOS QUÍMICOS

CARLOS REIG

Calle de la Rutlla, núm. 13, FIGUERAS
Azufres, Sulfatos y semillas de selección inmejorable.

ANTIGA Y ACREDITADA

FARMACIA

DE

R. MARTIN

(Sucesor de Deuloféu)

ANÁLISIS D'ORINS

MAGATZEMS DE CARBÓ

DE

J. GUILLAMET

Mineral Cok y vegetal

CALITATS GARANTIDES, PREUS SUMAMENT REDUITS

Servey a domicili

Diposit central: Carrer de Castelló, 30, Figueres

Fábrica de Chocolates de

PEDRO VIÑAS

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR

CALLE JUAN MATAS, 22, FIGUERAS

Vasconia

El mejor jabón

para lavar la ropa

Agente exclusivo para Cataluña

J. Fonolleda Serra

Barcelona

Unica casa que garantiza 'ls articles en or chapat.

Diposit de coronas mortuorias.

Casa especial en guants, Quincalla, Mercería, Bisutería

Emili Senmartí

PLAÇA CONSTITUCIÓ, 3

Banos, Paraguas y Sombrillas ** Perfumería del País y Extranjera

Casa especial en novetats pera modistes.

PER VENDRE

Hi ha Portes, Balcons (branes y fustatje) Finestres, Bastiments de totes classes y mides, y molts altres objectes. Tot quasi nou á preus reduits.

Carrers Olot, 26 y 28, ó Cervantes, 70
(Casa Pacific Carolá)

TRANSPORTS
DE

BENET DEUSEDAS

PALAU, 14, (Rambla) FIGUERES

Gran Barato

Solzament Dilluns,
Dimars, Dimecres,
y Divendres de la
vinent setmana

Secció de
Saldos
á preus
de ocasió

FILLS DE JOSEP MASSOT

Llibrería-Periódics

FRANCISCO CANET

Pujada al Castell FIGUERES

Especialitat en Maquinaria Agrícola de la casa WOOD de New York

Agricultors i demás personas aficionadas en maquinaria!
Passeu á veure nostres máquinas (fent comparacions ab totes las altres) i demaneu Catalacs.

Exposició i venta tots els mercats i dias de fira,

J. Fajol, Rutlla, 25, FIGUERES.

Botiga de calsat de'n MARTÍ CANADELL

CARRER DE PERELADA, núm. 30, FIGUERAS

Gran assortit de calsat de totes classes y seccions, tot ell confeccionat ab formas modernas.

NOVETATS EN CALSAT DE SENYORA PER LA PRESENT TEMPORADA
— PREUS REDUITS —

Imprempta JOSEP TRAYTER

CERVANTES, 13, FIGUERES

Perfecció i economia ab impresos comercials i de luxo.

COLMA COMESTIBLES

INMENSO Y VARIADO SURTIDO EN TODA
CLASE DE LICORES Y VINOS

LA CUBANA

Pulcritud y esmero en la confección de
dulces y pasteles.

Recomiendo el chocolate Angelical vainilla.
NUEVA, 5 y 7, FIGUERAS

PASTELERIA
CHAMPAGNES

JABÓN ALEGRET
CASA FUNDADA EN 1795

FÁBRICA DE JABONES DE TODAS CLASES
de **Carlos Alegret**

Despacho: Nueva, 4, FIGUERAS

Grandes Almacenes
DE

Jaime Matas Hortal

Calles Juan Matas, 16 y Magre, 4, Figueras

Grandes surtidos de novedades para señora

EN SEDERÍA, LANERÍA, ALGODONES, MANTONES, MANTILLAS CÉFIROS, ETC.

Echarpes gran fantasia

Tules seda bordados para trages y para blusas

Especialidad en artículos para lutos.

— PRECIO FIJO —

Sastrería La Bandera

LEED Y OS CONVENCERES: Los precios que rigen en esta casa son casi la mitad de los que os cobran otras sastrerías por estar nosotros inteligenciados con una fábrica de Sabadell que semanalmente nos remite Novedades.

No olvidéis lo que acabáis de leer, como tampoco que desde esta fecha contamos con aumento de personal en el Taller y un excelente cortador de Barcelona para poder atender á la cada día más numerosa clientela. Fijaos bien, trajes á mitad de precio

“Daisy”

Es el matador de moscas más eficaz y económico de todos. pues basta una sola carga para toda la temporada.

Precio de cada aparato con su carga Ptas. 1'00

Carga de recambio. 0'75

VENTAS AL POR MAYOR Y MENOR EN

Casa A. CRUMÓLS É HIJOS, Lasauca, 1, Figueras.

Gran Farmacia y Perfumería **“LA CRUZ ROJA”**

MIGUEL VIDAL

(SUCESOR DE JOSÉ MONCANUT) — Carcel, 10, é Ingenieros, 11. — FIGUERAS

— — Depósito de Especialidades Nacionales y Extranjeras — — Aguas Minerales, Sueros y Vacunas — —
SERVICIO FARMACÉUTICO DE PRIMER ORDEN